

Taxon Impatiens walleirana

Název taxonu	Impatiens walleirana
Vědecký název taxonu	Impatiens walleriana
Jména autorů, kteří taxon p...	J.D.Hooker (1868)
Český název	netýkavka sultánka
Synonyma (zahradnický pou..	Impatiens sultanii J.D.Hook, Impatiens holstii Engl.
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda
Nadřazená kategorie	Impatiens

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Paleotropická květenná říše a Usambarská oblast
Biogeografické regiony - po..	z Keni přes Tanzánii a Malawi do Mozambiku

Zařazení

Fytocenologický původ	ankofyt, pelochtofyt & ptenothalofyt - stinné vlhké rokle, břehy vodních toků, pobřežní a podhorské deštné lesy, často v rozsáhlých koloniích; z nížiny k 1800 m n.m.
Pěstitelská skupina	Letnička nepravá a Interiérová rostlina okrasná květem
Životní forma	Chamaefyt

Popisné a identifikační znaky

Habitus	křehká, neúnavně kvetoucí půdopokryvná bylina, větvicí v podušky až 0.6 m vysoké (zpravidla jen 0.2-0.3 m)
Kořen	relativně slabý allorhizní systém - často ještě adventivní kořeny z nodů
Výhony	dužnaté a křehké, bohatě větvené, lysé, bledě zelené, spirálně olistěné
Listy	neveliké (do 0.1 m, zpravidla však podstatně menší), řapíkaté, vejčitě elipčité s vroubkovanými okraji, lysé
Květenství	redukované (zpravidla dvoukvěté, někdy až čtyřkvěté) úžlabní hrozny
Květy	oboupohlavné, souměrné, pětičetné se spodním sepalem protaženým v tenkou ostruhu, s velkými a ploše rozloženými petaly (svrchní téměř o velikosti laterálních), v purpurových, rumělkových a růžových odstínech
Opylovací poměry	Cizosprašná
Plody	vřetenovité tobolky

Semena	drobná, oválná, světle hnědá (1500 zrn v gramu osiva)
Možnost záměny taxonu (+..)	extrémně proměnlivý taxon zaměnitelný s řadou blízkých taxonů: robustní <i>I.usambarensis</i> Grey-Wilson s listy úzkými a roztroušeně pýřitými, <i>I.hamata</i> Warb. a <i>I.pseudohamata</i> Grey-Wilson s květy mensšími, zato početnějšími; konečně i s <i>I.serpens</i> Grey-Wilson a <i>I.tamnoides</i> Schulze (obě bez vláknitých žlázek na řapíku); také hybridy mezi <i>I.wallerana</i> a <i>I.usambarensis</i> (<i>I.xpetersiana</i> Grignani)
Dlouhověkost	krátkověká

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Říjen
Konec doby kvetení	Červenec
Doba kvetení - poznámka	v domovině po celý rok s výjimkou srpna a září (konec suchého období)

Nároky na stanoviště

Faktor světla - polostín	✓
Faktor světla - stín	✓
Faktor světla - poznámka	výsevy (klíčí na světle!!) po vzejítí 10-12 klux, optimum pro růst i kvetení 12-18 klux, ale pod 8 klux nežádoucí dlouhivý růst
Faktor tepla	výsevy 20°C-24°C, produkce 18°C (po prokořenění 16°C/14°C neohrozí ještě květní tvorbu), po vývinu pupat otužování až 10°C-12°C
Faktor vody	voda nejvýše středně tvrdá (do 30°dH), soli max. 1000 mg na litr (chlor do 300 mg, sodík 150 mg); přihnojování týdně v zálivce 0.1-0.2% NPK
Faktor půdy	propustný, ale vododržný substrát provzdušněný borkou nebo perlitem; pH nejlépe 5.5-6.0, EC do 1.4-1.8 mS/cm
Faktor půdy - poznámka	přizpůsobivá široké škále substrátů s kolísajícím pH, nesnáší zasolení

Užitné vlastnosti

Použití	balkónové a parkové květiny
Choroby a škůdci	početné askomycety (<i>Colletotrichum</i> , <i>Alternaria</i> , <i>Myrothecium</i> , <i>Rhizoctonia</i> ; <i>Clypeosphaeria</i> , <i>Leptosphaeria</i> , <i>Diaporthe</i> , <i>Pleospora</i> , <i>Mycosphaerella</i> , <i>Melanospora</i> , <i>Phomatospora</i>); ze škůdců mšice (<i>Idiopterus</i> , <i>Macrosiphium</i>), štítenky (<i>Pulvinaria</i> , <i>Coccus</i> , <i>Saissetia</i>), roztoči (<i>Steneotarsonemus</i> , <i>Polyphagotarsonemus</i>), molice (<i>Trialeurodes</i>), třásněnky (<i>Frankliniella</i>), háďátka (<i>Meloidogyne</i> , <i>Aphelenchoides</i> , <i>Paeartichodorus</i> , <i>Criconemella</i> a další)

Doporučený spon pro výsad.. produkce zpravidla v hrnkách - méně vzrůstné odrůdy (hrnky 8-9 cm) nepovolované v paletách 120 hrnků /m2, pro dobrou kvalitu 60-80 /m2; vzrůstnější odrůdy (hrnky 10-12 cm) 48-64 rostlin /m2

Množení

Množení	Předpěstování sadby a Vrcholové řízky
Množení - poznámka	kdysi běžné řízkování - dnes jen plnokvěté série 'Fiesta' a 'Musica'
Mezihrnky	pikýrování rostlin v 4. týdnu po vzejití do sadbovačů (1100 buněk /m2)
Konečné hrnky	8-10 cm hrnky (10-12 cm pro vzrůstné odrůdy) po dalších 3-4 týdnech
Květní tvorba	exaktní data nedostupná, pravděpodobně fotokumulativní
Doba kultivace	kvetoucí rostliny v sadbovačích 10 týdnů, v 10 cm hrnkách ± o dva týdny později
Odrůdy	dnes v odrůdově bohatých sériích, každá v paletě barevných odstínů: méně vzrůstné pro 8 cm hrnky: 'Impuls' F1, 'Florette' F1, 'Cheeky', vzrůstnější pro 10-12 cm hrnky: 'Blitz' F1, 'Akcent' F1, 'Candy' F1 atd.

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [Park - Palmový skleník / Zámecký park v Lednici](#)
- [R: pozemky bývalého učiliště / ZF - R - Rozvojová plocha](#)
- [S 1: přední pravá loď... / ZF - S - Experimentální zahrada - skleník](#)

Ostatní

VBN statistiky	2010: 7.6 mil.prod.hrnků (3.3 mil.eur) - na 11.pozici mezi letničkami; 2005 ještě 11.0 mil.prod.hrnků (ale jen 2.3 mil.eur!), nejprodávanější kategorie "mixkar" (7.0 mil.hrnků), "enkel gemengd" (2.0 mil.hrnků), "overig" (0.5 mil.hrnků) a plnokvětá série Fiesta (celk.0.5 mil.hrnků)
Odkazy	• Grey-Wilson C. (1980): Impatiens of Africa. RBG, Kew; A.Balkema, Rotterdam -- Morgan R.J. (2007): Impatiens. Timber Press, Portland, Oregon

Grafické přílohy

